

Høring om Forskningsrådets policy for åpen forskning

I forbindelse med Units høring vedr. policy for åpen forskning vedlegges herved noen innspill fra Forskerforbundets lokallag på Politihøgskolen.

Åpen forskning

Åpenhet må være en rettesnor når vi forsker, publiserer og dokumenterer det vi publiserer. Fortattede artikler med trange krav til omfang kan være et problem. Det kan være behov for avklaring politiforskning generelt, og med tanke på åpenheten i forskning, publisering og dokumentasjon. Vi er av den oppfatning at politiforskning prinsipielt bør være åpen og transparent. Kun i spesielle tilfeller, med vektige argumenter, bør resultater holdes internt. Retten til unntakstilfeller med hemmelighold, selv med offentlig finansiering, bør derfor diskuteres av politiforskere og deres finansieringskilder.

Et godt regelverk kan bidra til å holde diskusjonen om åpenhet i forskningen levende og tilgjengelig også for forskere som ikke jobber i leder- og strategiske stillinger, men også forskningsadministrativ støtte og organisasjonene selv. Regelverket bør inneholde incentiver for utvikling av relevant infrastruktur. I større grad å åpne forskningsprosessen og inkludere studenter på alle nivåer med i disse, kan potensielt være med på å styrke lesning og fortolkning av både forskning, når den er ferdig, og når det foregår, som prosess.

CC-lisenser og kildevern

I politivitenskapen kan temaer være sensitive av flere grunner. Så vel kvalitative data som er samlet inn ansikt til ansikt, der mye handler om informantens forhold, tillit og kommunikasjon med en man stoler på, og i surveyer, der temaer og bakgrunnsdata er av en slik karakter, blir kildevern uhyre viktig. Reglene om taushetsplikt vil et stykke på vei gi en mulighet til å verne kilder. Det er imidlertid problematisk om åpen tilgang til forskningsdata kan gi mulighet for «bakvei-identifisering». Det er derfor viktig at prinsipper for åpen forskning utformes slik at hensynet til å ivareta informantens anonymitet blir betryggende ivaretatt. Samtykkeerklæringen må inneholde formuleringer som klart viser at mange vil kunne få tilgang til dataene i etterkant. Vi ser et potensial for at dette vil kunne medføre enda lavere svarprosent.

Faren for å forringe forskning på politiet

Er det en fare for at kravet om åpenhet og deling av data vil kunne innebære hindringer mot at enkelte følsomme temaer blir forsket på? Vil reglene få negativ effekt på hvilke forskningsprosjekter som får finansiering? Med andre ord vil det trenge klare føringer for deling av ulike typer data for å sikre støtte fra finansieringskildene. Vi antar at slike data ikke skal legges i åpne arkiver, eksempelvis i den europeiske åpne forskningsskyen (EOSC). Et sterkere krav og ambisjonen om større grad av åpenhet kan i verste fall føre til innskrenkede muligheter til å kunne få finansiering fra nåværende hovedkilder og til færre studier av innovativ art for på temaer som er av stor politisær og samfunnsmessig betydning.

Brukermedvirkning

Det er helt klart store gevinster ved hindre «ovenfra-og-ned»-forskning der man ikke ser og hører på dem som er berøres. Noen brukergrupper kan legge tunge føringer på hva som skal forskes på, hvilken innfallsvinkel man skal ha og hvem som skal være informanter. Brukergrupper kan også være svært bredt sammensatt. Hvordan sikre representativitet blant brukere og makt å bestemme?

Hvordan sikre forskeres integritet

Medvirkning av semifaglige grupper av typen «medforskere» kan være verdifull, men uten at man må miste respekten for forskning basert på lang utdanning og ofte årevis med faglig prøving og feiling på feltet og med metodikkene man bruker. Vi ser en risiko for at «sekundærforskere» i for stor grad kan leve videre på data og få større kreditt enn de som faktisk så temaet først. Mange «sekundærforskere» vil også ha svak kontekstuell kompetanse. Her trengs det klare grenseoppganger for hverken å forringe brukerinvolvering eller kvaliteten på forskningsresultattene.

Med vennlig hilsen

Styret i Forskerforbundets lokallag ved Politihøgskolen